

ประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมไทพ่าเก ในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย

Social History and Culture of the Tai Phake of Assam, India

สุวรรณา กสิกรรม¹

Suwanna Kasikum

E-mail: suwanna_k@hotmail.com

¹ นักศึกษาปริญญาเอกสาขาวิชาไทยศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

ไทพ่าเกเป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกับชาติพันธุ์ไทใหญ่ ที่อาศัยตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ทั่วไป ตั้งแต่บริเวณตอนเหนือของประเทศพม่า ตะวันตกเฉียงใต้ของจีน รวมทั้งภาคเหนือของไทยและลาว การตั้งถิ่นฐานจะอาศัยอยู่ตามพื้นราบลุ่มริมแม่น้ำและหุบเขา ชาวไทพ่าเกอพยพเข้ามายังรัฐอัสสัมใน พ.ศ. 2319 โดยเดินทางข้ามภูเขา ปัตโกซึ่งเป็นพรมแดนกั้นระหว่างพม่าตอนเหนือ และอินเดียฝั่งตะวันออกเฉียงเหนือ ชาวไทพ่าเกปกครองชุมชนด้วยระบบ “พัน” ที่สืบเชื้อสายการปกครองจากคนในตระกูลเดียวกัน ลักษณะสังคมและวัฒนธรรมเป็นแบบดั้งเดิมและเรียบง่าย ปอย หรือประเพณีทางศาสนามีความสำคัญต่อวิถีชีวิต ความเชื่อในประเพณีการเกิด ประเพณีการตาย มีบางส่วนที่คล้ายคลึงกับประเพณีดั้งเดิมของไทย

บทบาท สถานภาพและการดำรงอยู่ของไทพ่าเกที่ทำให้วัฒนธรรมไทพ่าเกมีลักษณะไทดั้งเดิมพิจารณาได้จากปอย ผู้หญิง และข้าวไท ชาวไทพ่าเกให้ความสำคัญกับการจัดประเพณีทางศาสนาเพื่อแสดงความเข้มแข็งของชุมชน รูปแบบการจัดประเพณีไม่เปลี่ยนแปลงแต่มีการปรับเล็กน้อยในเรื่องของวัตถุดิบในการจัดการ ผู้หญิงไทพ่าเกอยู่เบื้องหลังความสำเร็จของผู้ชายและมีบทบาทสำคัญในฐานะแม่ และข้าวไท ที่เป็นสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรม ชาวไทพ่าเกใช้ “กระบวนการเรียกขานข้าว” เพื่อแสดงความมีตัวตนอย่างชัดเจน

คำสำคัญ: ไทพ่าเก / รัฐอัสสัม / อินเดีย / ประวัติศาสตร์สังคม / วัฒนธรรม

Abstract

The Tai Phake of Assam are Tai same as Tai Yai who settlements in the flat lowland river and the valley varied on the North of Myanmar, South West of China and North part of Laos and Thailand. The Tai Phake migrated to Assam in 1776 by crossing Patkai range where are border between North part of Myanmar and North East of India. The administrative unit of Tai Phake community is “Phan” (lineage) system. Social and cultural characteristics are traditional and simple. Religious traditions during the year are important for Tai Phake’s living life. The beliefs in the tradition of death and birth are similar to traditional of Thai in some parts.

The roles, status and existence of the Tai Phake of Assam have showed tradition Tai characteristics. These considerate from “Poi” (festival holding), Tai Phake focused all year arrangement to encourage power and community strengths. Moreover, pattern for arrangements not much change but, some has adjust in material using. The women role is also factor for the consideration, they have important role for human success and renew of next generation. Whereas Tai rice is the cultural symbol, the Tai Phake has system “Rice Cited” to indicate the attribute of cultural traits of them.

Keywords: TAI PHAKE / ASSAM / INDIA / SOCIAL HISTORY / CULTURE

บทนำ

ไทพ่าเกได้ย้ายถิ่นฐานมายังเมืองอัสสัมประเทศอินเดียในช่วงที่อาณาจักรไทอาหมเรืองอำนาจ โดยการอพยพย้ายถิ่นฐานของกลุ่มคนไทกลุ่มนี้มาจากมณฑลยูนนาน ที่อยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน เรียกว่าอาณาจักรเมืองเมา แต่เดิมกษัตริย์เมืองเมานี้มีเจ้าฟ้า 4 พระองค์ มีพระนามว่า เจ้าเสือก่าฟ้า (Suekapha) เจ้าเสื่อข่านฟ้า (Suekhanpha) เจ้าเสื่อปัตฟ้า (Suepatpha) และเจ้าเสื่อฉัตรฟ้า (Suechatpha) เจ้าฟ้าทั้ง 4 พระองค์ ประสงค์จะสร้างอาณาจักรของตนเอง จึงได้รวบรวมไพร่พลแยกย้ายกันไปยังทิศต่าง ๆ โดยเจ้าเสือก่าฟ้าเดินทางไปทิศตะวันตก เจ้าเสื่อข่านฟ้าไปทางทิศเหนือ เจ้าเสื่อปัตฟ้าไปทางทิศตะวันออก และเจ้าเสื่อฉัตรฟ้าอยู่ที่ยูนนานเช่นเดิม เจ้าเสื่อข่านฟ้าได้นำชาวไทพ่าเกมาอาศัยยังบริเวณประเทศพม่าและสร้างอาณาจักรขึ้นมาใน พ.ศ. 1758 จากนั้นได้มีการย้ายถิ่นฐานเรื่อยมา จนเข้ามาถึงอินเดีย และอัสสัมใน พ.ศ. 1790 และ 2318 ตามลำดับ (Ngi Yot Weingken, pp. 15-20, 2004) แม้อาณาจักรของไทกลุ่มนี้ จะล่มสลายไปแล้ว แต่สิ่งที่ยังคงอยู่และถือเป็นวัฒนธรรมร่วมกัน คือภาษาและวัฒนธรรมที่ยังมีจุดเชื่อมโยงกับคนไทในอีกหลายกลุ่มที่อพยพย้ายถิ่นฐานกันไปอยู่ที่ต่าง ๆ

ชาวไทพ่าเกยังคงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมต่างๆ ไว้ได้เป็นอย่างดีแม้ต้องปฏิสัมพันธ์กับคนต่างวัฒนธรรมอยู่เสมอ เช่นการอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมฮินดูมาอย่างยาวนาน หรือการอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงไป ชาวไทพ่าเกตระหนักถึงความสำคัญของการให้ความร่วมมือกันในชุมชนซึ่งมีพระและวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจ หมู่บ้านของชาวไทพ่าเกและหมู่บ้านไทกลุ่มอื่นทุกหมู่บ้านจะมีวัด 1 วัด และมี “เจ้าม่าน” (เจ้าบ้าน) เป็นผู้นำของหมู่บ้าน ชาวไทพ่าเกจะให้ความเคารพนับถือพระและเจ้าบ้านในฐานะผู้นำทางสังคมและวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดศรัทธาความร่วมมือกันและสร้างความเข้มแข็งของชุมชนขนาดเล็กได้อย่างมั่นคงและยาวนาน

การศึกษาประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเก จะเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทอันเป็นรากเหง้าของคนเผ่าไทด้วยกันเป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างความสัมพันธ์เบื้องต้น อันจะนำมาซึ่งการเปิดกว้างในด้านการศึกษาด้าน

สังคม และเศรษฐกิจในอนาคต งานวิจัยนี้มุ่งศึกษาประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเกรวมถึงพัฒนาการของสังคมและวัฒนธรรมที่สามารถเชื่อมโยงกับคนไทในประเทศไทยในฐานะที่ร่วมเผ่าพันธุ์กันมาแต่ครั้งโบราณกาลโดยศึกษาจากตำนานและถิ่นกำเนิดดั้งเดิม การเคลื่อนย้ายอพยพ สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมทั้งจากเอกสารของชาวไทพ่าเก จากคำบอกเล่า คติชาวบ้าน และผลงานวิจัยของนักวิชาการที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ความรู้ทางชาติพันธุ์ที่หลากหลายและเป็นแนวทางในการศึกษาชาติพันธุ์ไทกลุ่มอื่นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติศาสตร์สังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเกในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย
2. เพื่อศึกษาบทบาท สถานภาพและการดำรงอยู่ของชาวไทพ่าเกในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย
3. เพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบ สังเคราะห์ เชื่อมโยงข้อมูลเอกสารและข้อมูลภาคสนาม ให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับชาวไทพ่าเกในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย เป็นการเติมเต็มความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมชนชาติไทให้ดำรงอยู่เป็นอารยธรรมหนึ่งของเอเชีย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary methodology) มีพื้นฐานจากการวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณา ดังนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและภาคสนาม ข้อมูลจากเอกสารที่ใช้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ และเอกสารที่บันทึกด้วยลายมือ
2. พื้นที่ที่ทำการวิจัย เลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) โดยเลือกชุมชนชาวไทพ่าเก ที่หมู่บ้านน้ำพ่าเก ใน แขวงนาฮากาเทีย เขตติบุรกาห์ รัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย

ผลการวิจัย

1. ประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ไทพ่าเก

ไทพ่าเกในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเชื้อสายเดียวกับไทใหญ่ แต่เดิมอาศัยอยู่ในมณฑลยูนนานประเทศจีน จนมาถึง พ.ศ. 1758 ได้อพยพไปอยู่แถบชายแดนตอนเหนือของพม่า และอาศัยอยู่ในพม่าได้ประมาณ 400 ปี (พ.ศ. 1758 – พ.ศ. 2319) มีการปกครองด้วยระบบเจ้าฟ้าที่ได้รับการแต่งตั้งจากเมืองกอง ใน พ.ศ. 2319 กลุ่มคนกลุ่มนี้อพยพเข้ามายังเมืองอัสสัม โดยในระยะแรกตั้งบ้านเรือนขึ้นที่บริเวณหนองเต่า (ปัจจุบันอยู่ในรัฐอรุณาจัลประเทศ) ต่อมา พ.ศ. 2393 ชาวไทพ่าเกได้อพยพมาแม่น้ำบูรีดิฮิง (Burhi Dihing river) และตั้งหมู่บ้านน้ำพ่าเกขึ้นมาอยู่อาศัยจนถึงปัจจุบัน

ชะตาชีวิตของชาวไทพ่าเกขึ้นอยู่กับเมืองกองและเมืองเมา หากเมืองเหล่านี้ประสบปัญหาในการปกครอง หรือถูกรุกรานจากศัตรู ก็จะได้รับผลกระทบไปด้วย ชาวไทพ่าเกจึงมีการย้ายถิ่นฐานหลายครั้ง มีสาเหตุหลัก 3 ประการ ดังนี้

1. การขยายอาณาเขตของเจ้าฟ้าผู้ครองเมือง
2. การยอมจำนนจากการรุกรานของพม่า
3. ความต้องการที่ดินทำกินและแหล่งน้ำแห่งใหม่ที่เพียงพอกับจำนวนประชากร

การศึกษาประวัติศาสตร์ไทพ่าเกเป็นการศึกษาจากคำบอกเล่าและจากจารึกลึกลับที่ผู้มีความรู้ไทพ่าเกได้ถ่ายทอดและร่วมกันสร้างสำนึกทางชาติพันธุ์จากจารึกลึกลับ โดยในปัจจุบันผู้รู้ไทพ่าเกได้รวบรวมและมีการจัดพิมพ์เผยแพร่เป็นภาษาอัสสัมมิสและภาษาไทพ่าเก เพื่อให้เยาวชนได้รู้ถึงประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ของตนเอง จากการสอบถามความเป็นมาของชาวไทพ่าเกแล้วพบว่าชาวไทพ่าเกมีความภาคภูมิใจที่ตนเองนั้นเป็นเชื้อสายของเจ้าฟ้า และการที่มีผู้สนใจประวัติศาสตร์ของตนเอง ทำให้ชาวไทพ่าเกต้องรวบรวมข้อมูลและศึกษาไปพร้อม ๆ กันกับผู้ทวียวิจัย เป็นการตอกย้ำให้เขาต้องรู้ประวัติศาสตร์ตนเองลึกยิ่งขึ้น ซึ่งฉัตรทิพย์ นาถสุภา (2540, หน้า 60-61) กล่าวถึงการศึกษาประวัติศาสตร์ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ว่ามีความสำคัญมาก

ยังรู้ประวัติศาสตร์ก็ยิ่งรู้ถึงศักดิ์ศรี มีที่ยืน เข้าใจที่ยืนและบทบาท ถ้าชาวบ้านยังรู้ประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ตนเองย้อนกลับไปยาวนานเท่าใด ก็ยิ่งมีจิตสำนึกแจ่มชัดที่จะรักษาชุมชนนั้น ๆ และพัฒนาให้รุ่งเรืองต่อไปข้างหน้า

2. ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม

หมู่บ้านของไทพ่าเกมีการปกครองตนเอง ที่เรียกว่าระบบ “พัน” หรือวงศ์ตระกูล โดยลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเกสรุปได้ดังนี้

2.1 โครงสร้างทางสังคมชาวไทพ่าเกจะนับถือพระเรียกว่า “เจ้าสลา กันต หรือเจ้ามาน” เป็นประมุขของเผ่าพันธุ์และเป็นที่พึ่งทางใจ ส่วนการปกครองชุมชนมี “เจ้ามาน” หรือเจ้าบ้าน เป็นผู้ปกครองชุมชน ในครอบครัวจะมี ปู่ หรือ พ่อ เป็นเจ้าเรือน (Ai Cheng Hun Weingken, Interview, 8 December 2013)

2.2 โลกทัศน์ของชาวไทพ่าเก

2.2.1 โลกทัศน์ที่มีต่อพระพุทธศาสนา ชาวไทพ่าเกทุกคนจะมีความเชื่อและศรัทธาในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า พิจารณาได้จาก ในที่อดีตวัดเป็นสถานที่ศึกษาเล่าเรียนให้กับเด็กผู้ชาย และเมื่อชาวไทพ่าเกสร้างหมู่บ้านก็จะสร้างวัดขึ้นมาเพื่อเป็นสถานปฏิบัติกิจเกี่ยวกับศาสนา และเป็นที่พึ่งทางใจ

2.2.2 โลกทัศน์ของชาวไทพ่าเกที่มีต่อชาวเมืองอื่น ชาวไทพ่าเกเป็นกลุ่มชนที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับกลุ่มอื่น ๆ ทำให้มีแขกต่างบ้านต่างเมืองแวะมาหมู่บ้านอย่างต่อเนื่อง

2.3 การแต่งกาย ผู้หญิงจะนุ่งซิ่น มีลวดลาย มีผ้าคาดตั้งแต่อกมาถึงช่วงเอว เรียกว่า นั้งวาด ในอดีตจะนุ่งนั้งวาดแทนเสื้อ แต่ปัจจุบันได้นำเสื้อมาสวมทับ เด็กผู้หญิงจะนุ่งซิ่นที่มีเชิงหลากสีหรือกระโปรง และใช้นั้งวาดสีขาว หญิงสาวที่ยังไม่แต่งงานจะนุ่งซิ่นเชิงมีลวดลาย มีเส้นสีเหลือง แดง และเขียว ส่วนหญิงสูงวัยหรือที่แต่งงานแล้วจะนุ่งซิ่นสีดำ หรือสีเข้ม นั้งวาดสีเหลือง สีแดง หรือสีเขียว บางคนมีผ้าโพกหัว ผู้ชายจะนุ่งโสร่ง เรียกว่า ผ้า ทอสีคล้ายเชิงซิ่นของผู้หญิง สวมเสื้อเชิ้ตแบบทั่วไป ทั้งแขนสั้นและแขนยาวที่ไม่มีสีสันฉูดฉาดและรูปแบบซับซ้อน เน้นที่ความสุภาพและคล่องตัวเวลาทำงาน (Ok Son Weingken, Interview, 8 December 2013)

ซึ่งการนุ่งนั้งวาดของหญิงไทพ่าเก็นสันนิษฐานว่าประยุกต์มาจากผ้าซัดเตอร์ (ผ้านุ่งผู้หญิงอินเดีย) ส่วนการนุ่งโสร่งของผู้ชายนั้นรับวัฒนธรรมการแต่งกายมาจากพม่า

ภาพ 1 ผู้หญิงไทพ่าเก็นในอดีตกับนั้งวาดสีขาว
ที่มา : Ai Cheng Hun Weingken

2.4 อาหารการกิน อาหารหลักของชาวไทพ่าเกคือ ข้าว โดยการหุงสุกหรือนำมาห่อใบตองแล้วนึ่ง เรียกว่าข้าวห่อ กินกับผักต้ม เช่น ผักกูด ถั่วฝักยาว ไม่นิยมเนื้อสัตว์ อาหารรสไม่จัด ประุงรสด้วยเกลือ มีเกลือดำและเกลือขาว ตีมน้ำชาต่างน้ำ ชาวไทพ่าเกนิยมหุงข้าวในกระบอกไม้ไผ่ เรียกว่า ข้าวหลาม และระหว่างที่รับประทานอาหารเชื่อว่าถ้ารับประทานจากมือบุคคลอื่นจะทำให้คนในครอบครัวทะเลาะเบาะแว้งกัน

2.5 ภาษา ชาวไทพ่าเกเมื่ออยู่ในชุมชนจะพูดด้วยภาษาไทพ่าเกอยู่นอกชุมชนจะพูดภาษาอัสสัมมีส ภาษาไทพ่าเกมีหน่วยเสียงพยัญชนะ 16 หน่วยเสียง หน่วยเสียงสระ 10 หน่วยเสียง และหน่วยวรรณยุกต์ 6 หน่วยเสียง (วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2549, หน้า 11) เป็นกลุ่มอักษรไทที่รับรูปอักษรมาจากอักษรมอญโบราณ (เรณู วิชาติศิลป์, 2542, หน้า 138) ส่วนภาษิตของไทพ่าเก็นนั้นเป็นคำสอนสั้น ๆ ให้ความหมายลึกซึ้ง ที่เน้นสั่งสอนการใช้ชีวิต การปฏิบัติตนให้เป็นคนดี

3. ความเชื่อ ศาสนาและประเพณี

ชาวไทพ่าเกนับถือศาสนาพุทธ จะมีวัดอยู่ทุกหมู่บ้านและมีเจ้าอาวาส เรียกว่า “เจ้าสลา กันเต หรือเจ้ามวน” วัดเป็นศูนย์รวมทางจิตใจที่สำคัญ ในแต่ละบ้านจะ

มีหิ้งพระ เรียกว่า “แข่งพริ้ว” มี “ก้นฮ้อง” เป็นที่สำหรับสวดมนต์ และมีเครื่องเช่น ไห้ว เรียกว่า “ตั้งขอม”

3.1 ประเพณีทางศาสนา

3.1.1 ปอยไม้ก่อสุมไฟ จัดขึ้นประมาณเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในคืนข้างขึ้น (ขึ้น 15 ค่ำ) ในพิธีจะนำไม้มากองรวมกันสูง 6-10 เมตร ลักษณะของกองไม้จะกองเป็นรูปสามเหลี่ยม ห้าเหลี่ยม เจ็ดเหลี่ยม หรือแปดเหลี่ยมประดับประดาอย่างสวยงาม

3.1.2 ปอยเนินสี่ หรือ ประเพณีเดือนสี่ จัดขึ้นประมาณเดือนมีนาคมของทุกปี โดยจะทำ “เจ็ดตี” หรือเจดีย์ที่ริมฝั่งน้ำหก เชื่อว่าเจดีย์นี้เป็นสัญลักษณ์ของความสงบสุข

3.1.3 ปอยสังแก่น หรือประเพณีสงกรานต์จัดขึ้นประมาณเดือนเมษายนของทุกปี โดยจะจัดพิธี 3 วัน หรือ 7 วัน มีการสรงน้ำพระพุทธรูปและพระสงฆ์ เชื่อว่าเป็นการทำความสะอาดชำระล้างจิตใจเพื่อเตรียมเข้าสู่วันใหม่ และเป็นการฉลองปีใหม่ด้วย

3.1.4 ปอยเนินหก หรือพุทธชยันตี จะจัดขึ้นในวันข้างขึ้น (15 ค่ำ) เป็นประเพณีเพื่อฉลองวันครบรอบประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า โดยจะช่วยกันทำความสะอาดภายในวัด และประดับด้วยผ้าสี ดอกไม้ และธงขนาดใหญ่ ในระหว่างเทศกาลจะเปิดไฟที่วัดให้สว่างไสวทั้งคืน เชื่อว่าเป็นการสื่อถึงความรุ่งเรือง โชติช่วงของชีวิต

3.1.5 ปอยข้าว และวา 3 เนิน (เดือน) หรือประเพณีวันเข้าพรรษา จัดในวันข้างขึ้น (15 ค่ำ) ประมาณเดือนมิถุนายน หรือกรกฎาคม ไปจนถึงเดือนกันยายน หรือตุลาคม ของทุกปี ในช่วง 3 เดือนนี้ ชาวบ้านจะไปวัดในวันก่ำ (วันพระ) ฟังพระสวดมนต์และเทศน์ในตอนเช้า ผู้เฒ่าผู้แก่ก็จะรักษาศีล อาจอยู่ที่วัดจนถึงช่วงบ่าย นอกจากนี้ในช่วงเข้าพรรษาก็มีประเพณีอื่น ๆ อีกด้วย คือ ประเพณีจาล่ จัดขึ้นก่อนถึงวันเข้าพรรษา โดยจะเตรียมผลไม้และสิ่งของเครื่องใช้สำหรับพระสงฆ์ใส่ตะกร้า รุ่งเช้าชาวบ้านจะไปที่วัดและถวายตะกร้าแด่พระสงฆ์ ประเพณีโมเหง โม คือ ดอกบัว เหง คือ 1,000 จัดขึ้นระหว่างเทศกาลเข้าพรรษา ชาวบ้านจะไปเก็บดอกบัว

มาถวายพระสงฆ์ในตอนเย็น และอยู่รักษาศีล และประเพณีแม่ปี่ จัดขึ้นในวันสุดท้ายของเทศกาลเข้าพรรษา วันนี้ชาวบ้านจะต้องตื่นอาบน้ำแต่เช้าตรู่ เพื่อเตรียมรักษาศีล

3.1.6 ปอยออกวา หรือประเพณีออกพรรษา จะจัดขึ้นในวันสุดท้ายของวา 3 เดือน ในเดือน 11 ในวันนี้ชาวบ้านจะไปฟังพระสวดมนต์และฟังเทศน์ที่วัดในตอนเช้า และจัดเตรียมเครื่องบริขารและข้าวของเงินทองต่าง ๆ แห่ไปรอบหมู่บ้าน และนำไปถวายวัดเพื่อเป็นการบำรุงวัดและทำบุญแด่พระสงฆ์

3.1.7 ปอยกะถินา ปอยกะถิง หรือประเพณีทอดกฐิน จัดขึ้นประมาณเดือนพฤศจิกายนของทุกปี เป็นการถวายผ้ากฐินสำหรับพระสงฆ์ เชื่อว่าการถวายผ้ากฐินเป็นมงคลอันสูงสุดในชีวิต

3.1.8 ปอยคำซาง หรือประเพณีบวชสามเณร เป็นพิธีการเฉลิมฉลองของการบรรพชาสามเณร นิยมจัดขึ้นในช่วงปลายเดือนมีนาคม หรือเดือนเมษายน

3.1.9 ปอยกันตอสงฆ์ จัดขึ้นในวันข้างขึ้นของเดือน 12 เพื่อเป็นการขอขมาลาโทษแก่พระสงฆ์ ซึ่งอาจจะล่วงเกินด้วยกาย วาจา ใจในรอบปีที่ผ่านมา

3.1.10 ปอยปีเหม่อ หรือประเพณีปีใหม่ จัดขึ้นประมาณเดือนธันวาคมของปี เป็นประเพณีที่เน้นกิจกรรมเพื่อความบันเทิง เพื่อให้ชาวบ้านได้มาสังสรรค์ร่วมกัน

ประเพณีและความเชื่อทางศาสนาของชาวไทพ่าเกมีความคล้ายคลึงกับประเพณีของไทยอยู่หลายประเพณี ได้แก่

ประเพณีสงกรานต์ พิธีการและความเชื่อเหมือนกับของไทย

ประเพณีเดือนหกหรือพุทธชยันตี คือ วันวิสาขบูชาของไทย

ปอยเข้าวา และปอยออกวา คือ ประเพณีเข้าพรรษาและออกพรรษาของไทย

จาเล คือ บุญสลากภัต

ปอยกะถินา คือ ประเพณีทอดกฐินหลังจากออกพรรษาแล้ว

3.2 ประเพณีเกี่ยวกับชีวิต

3.2.1 ประเพณีการเกิด หญิงไทพ่าเกเมื่อตั้งครรภ์จะต้องดูแลร่างกายให้สะอาดและสุขภาพดี คิดถึงแต่เรื่องที่ดี ไม่ฆ่าสัตว์ทุกชนิด กินอาหารจำพวก ผักต่าง ๆ ช่วงเวลาที่คลอดลูกที่เรียกว่า ตกฟาก หลังจากคลอดแล้วยังน้อย 7 วัน แม่เด็กจะห้ามทำกิจกรรมทุกชนิด เรียกช่วงนี้ว่า กำโตง หลังจากนั้นจะทำพิธีเอาลงนุโน่ หรือพิธีการอาบน้ำเด็กแรกเกิด และตั้งชื่อโดยตั้งตามเพศ และลำดับการเกิด แล้วให้ศีลให้พรแก่เด็ก (Am Chon Gohain, Interview, 8 December 2013)

ภาพ 2 พิธีเอาลงนุโน่ หรืออาบน้ำเด็กแรกเกิด

ที่มา : Ai Cheng Hun Weingken

3.2.2 ประเพณีการแต่งงาน พิธีแต่งงานของชาวไทพ่าเกนั้น ฝ่ายชายต้องเป็นผู้จัดการทั้งหมด เจ้าบ่าว เรียกว่า “ปะมาว” เจ้าสาว เรียก “ปะสาว” พิธีแต่งงานของชาวไทพ่าเกจะไม่มีสินสอดทองหมั้น วันแต่งงานฝ่ายชายจะเตรียม ปลาต้ม 2 ห่อ ไปยังบ้านฝ่ายหญิง โดยฝ่ายหญิงจะนำปลาต้มไปปรุงอาหาร และ นำมาต้อนรับแขก ชาวไทพ่าเกไม่นิยมแต่งงานกับคนต่างกลุ่ม หากผิวเมียคู่ใดจะหย่าร้างกัน จะเชิญ “เจ้าม่าน” เจ้าบ้าน หรือผู้อาวุโสมาเป็นสักขีพยานตัดสินยุติความสัมพันธ์ของชายหญิง ในพิธีแต่งงานจะมี “วานไซ” 2 ใบ โดยใบแรกจะมีไข่ต้ม 4 ฟอง เป็นตัวแทนบรรพบุรุษของครอบครัว เรียกว่า “เจ้าผีน้ำ” คือ เจ้าผีดำ หรือ ผีบ้านผีเรือน และใบที่สองมีไข่ต้ม 4 ฟอง เป็นตัวแทนของ พ่อ แม่ รวมทั้งยังมีพานหมอยา โดยในพานจะมีเงินรูป เป็นการแสดงความเคารพนับถือและขอขมาต่อผู้อาวุโส พ่อแม่ และญาติสนิท

3.2.3 ประเพณีการตาย เมื่อมีคนตายจะต้องอาบน้ำศพ และ แต่งกายด้วยเสื้อผ้าใหม่ โดยใส่กลับด้านนอกด้านใน แล้วตัดที่ด้านหลังข้อมือและ ขายเสื้อให้ขาด ศพเก็บไว้ที่บ้านได้ 1 วันและต้องรีบนำศพไปป่าช้าก่อนเที่ยงวัน การหามศพไปป่าช้าจะหันเท้าศพไปข้างหน้า ผู้หามศพจะไม่หันมองด้านหลัง เมื่อเสร็จจากพิธีเผาหรือฝังแล้ว วันรุ่งขึ้นนิมนต์พระมาที่บ้าน ถวายทาน (ทำพิธีสงฆ์) 7 วัน และ หล่อสังกาน (ถวายจิ๋ว) หล่อลิก (ถวายหนังสือธรรมะ) ในวันสุดท้าย จากนั้นไปปักตั้ง ขอน (ปักธงยาว) ไว้ที่ริมแม่น้ำหก หากตายในวันอังคาร หรือวันเสาร์ จะไม่เก็บศพไว้ที่บ้าน ต้องเอาไปไว้ที่ป่าช้าและเผาหรือฝังทันที ส่วนศพที่ตายด้วยอุบัติเหตุจะฝัง หากมีพระสงฆ์เสียชีวิตจะใช้วิธีฝัง และไม่ให้ฝังพร้อมกับบุคคลทั่วไป ศพของพระสงฆ์สามารถเก็บไว้ได้ถึงหนึ่งปี ชาวไทพ่าเกเชื่อว่าผู้ที่ไปร่วมงานศพเมื่อกลับบ้านจะมีผีฮ้าย ภูติผี และเปรตตามมา และเชื่อว่า แม่ปี ผีเฮิน จะไปร่วมงานศพด้วย เมื่อกลับมาบ้าน ขวัญ เช่น ขวัญเงิน ขวัญคำ ขวัญน้ำ และขวัญอื่น ๆ จะเข้าบ้านไม่ได้ ชาวไทพ่าเกก็จะเอาหนามมาผูก ขอบประตูบ้านไว้ที่ประตูบ้านเพื่อป้องกันภูติผีไม่ให้เข้าบ้าน เมื่อถึงบ้านแล้วก็จะอาบน้ำทันที และผูกไหมเรียกขวัญ

ประเพณีเกี่ยวกับชีวิตของไทพ่าเกในปัจจุบันยังคงดำรงอยู่ ทั้ง ด้านพิธีการปฏิบัติและด้านความเชื่อ อาจมีการปรับเปลี่ยนเล็กน้อยในด้านของ

รูปแบบ เช่น ในประเพณีการเกิดที่มีการลดพิธีการในตอนคลอดลง เพราะในปัจจุบันมีระบบสาธารณสุขที่ทันสมัยเมื่อคลอดผู้เป็นแม่จะบาดเจ็บน้อยลง ส่วนพิธีการในขั้นตอนอื่นก็ยังคงอยู่ และในพิธีแต่งงาน “ตังกา” หรือ สิ้นสอดฝ่ายหญิงที่ไม่ต้องระบุจำนวนเงิน จะให้เท่าไรก็ได้เพื่อให้ประเพณีนั้นคงอยู่

4. บ้านเรือนและวัด

4.1 เอินห้าง ไม่ซาง ตองก่อ บ้านของชาวไทพ่าเกสร้างด้วย “ไม้ซาง” เป็นไม้ไผ่ผ่าซีกทั้งพื้นเรือนและผนัง มีใต้ถุนสูงและเสาเรือนขนาดใหญ่ เรียกว่า “เอินห้าง” เป็นเรือนเครื่องผูก หลังคามุงด้วย “ตองก่อ” หรือใบตองแห้ง ลักษณะบ้านจะมี 2 ส่วน คือด้านนอกเป็นที่โล่งสำหรับนั่งเล่น และด้านในจะแบ่งเป็นห้องนอน ห้องพระหรือห้องสวดมนต์ เรียกว่า “คอกตั้งขอม” ครัวจะอยู่ในตัวบ้านเช่นเดียวกัน เรียกว่า “เอินอ่อน” ในอดีตจะเป็นเรือนตอนเดียว ไม่มีครัว ผู้อาวุโสที่สุดของบ้านจะนอนห้องพระ (Ngipeton Gohain, Interview, 7 December 2013) เมื่อมีแขกมาหากจะไปนั่งที่ห้องพระ แต่เดิมเรือนไทพ่าเกไม่มีหน้าต่าง มีแต่ประตูแยกแต่ละส่วนของบ้าน เสาฝืน้ำ ถือเป็นเสาเอกของเรือน มี 2 เสา อยู่ติดกับห้องพระและห้องนอนของเจ้าเอิน (เจ้าของบ้าน หรือผู้อาวุโส) มี “แข่งพ้า” หรือ หิ้งพระอยู่ด้านหน้าของบ้านใต้หลังคา จัดวางผังสร้างเรือนทุกบ้านต้องหันหน้าบ้านไปทางแม่น้ำ ด้วยความเชื่อว่ามีน้ำมีผี เป็นการแสดงความเคารพต่อน้ำ เพื่อปกป้องคุ้มครองให้คนในบ้านอยู่อย่างร่มเย็น

บ้านของไทพ่าเกก่อสร้างด้วยวัสดุในท้องถิ่น เน้นประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก รูปแบบเรือนเป็นเสาสูง เนื่องจากอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง บ้านมีรูปแบบเหมือนกันกับบ้านของไทคำตี้ ไทอ้ายตอน ไทตุง และไทค้าย มีเรือนนอน ที่นั่งเล่น และครัวแยกกัน ในเรือนบ้านของชาวไทพ่าเกนี้ ราชวรวงศ์ โอฬารรัตน์มณี (2556, หน้า 112-117) ได้กล่าวถึงรูปแบบบ้านของชาวไทในอีสานว่ามีขนาดเล็กและเกาะกลุ่มกันเหนียวแน่น มีการรักษาแบบแผนบ้านเรือนไทได้ดีกว่ากลุ่มที่มีขนาดใหญ่ ลักษณะหมู่บ้านคล้ายกันกับภาคกลางของไทย มีแบบแผนอย่างไร้ใหญ่และรับอิทธิพลของอินเดียเข้ามาบ้างเรื่องวัสดุและโครงสร้างที่ผสมเทคโนโลยีการใช้ดิน และลักษณะถิ่นฐานบ้านเรือนสะท้อนนิเวศวัฒนธรรมบ้านเรือนไทใหญ่ทุกประการ

4.2 จอ หรือวัด สร้างแบบง่าย ๆ ไม่มีลักษณะตายตัวเน้นประโยชน์ใช้สอยและสามารถแสดงถึงสัญลักษณ์ทางพุทธศาสนา ส่วนประกอบภายในวัดประกอบด้วย 1) จอ หรือวิหารสำหรับสวดมนต์ 2) เจดีย์ หรือ เจดีย์ เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูป 3) ม่านต่าบ เป็นสถานที่สำหรับไหว้พระสวดมนต์ และกันตอสงฆ์ 4) ธรรมมุทะถึง หรือเรือนนั่งสังฆาร เมื่อเจ้าชาง (เณร) ครอบอายุบวชเป็นเจ้าแก (พระ) แล้ว จะมาทำพิธีบวชที่นี่ 5) จอพรำและฮางเฮอ เป็นที่บรรจุพระพุทธรูปในช่วงสงกรานต์ ส่วนฮางเฮอเป็นที่ให้ชาวบ้านมาสรงน้ำพระ 6) มุจะลินกา หรือ นาคมุจลินท์ 7) เสาอโคกา หรือ เสาของพระเจ้าอโคก 8) ธรรมเจดีย์ เป็นเจดีย์ฐานกลมยอด้ไว้สำหรับเก็บ “ลิกชาย” พระธรรมที่ชาวบ้านคัดลอกบนผ้าและนำมาไว้ที่วัด 9) ซึงกินชอม หรือ ครัว เป็นที่ประกอบและฉันทอาหารของพระภิกษุ ส่วนด้านบนเป็นที่พักอาศัย 10) Library เป็นที่เก็บพระธรรมที่เขียนบนผ้าและกระดาษและใช้ในการประกอบกิจกรรมทางศาสนา 11) เฮินแซก หรือ เรือนนับแซกที่เป็นฆราวาส 12) ตี้เจ้าสลาอยู่ เป็นอาคารครึ่งปูนครึ่งไม้ ด้านบนมีที่พักสำหรับพระสงฆ์ที่มาจากต่างถิ่นและ 13) กุบเต และ เนอิ่ง กุบเต คือ กุฏิของพระสงฆ์ ส่วนเนอิ่ง คือ ห้องน้ำสำหรับพระสงฆ์

รูปแบบของวัดพบว่า ไม่มีลักษณะจำเพาะตายตัว มีบางส่วนที่รับรูปแบบศิลปะมาจากพม่า เช่น เชิงชายหลังคาของม่านต่าบ ที่ประดับด้วยลวดลายที่ชายหลังคา นอกจากนี้พระพุทธรูปหลายองค์ที่อยู่ในวิหารก็เป็นพระพุทธรูปที่ชาวพม่านำมาให้หลายคราด้วยกัน

5. บทบาท สถานภาพและการดำรงอยู่ของไทพ่าเก

ไทพ่าเกในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย เป็นกลุ่มคนขนาดเล็กที่อาศัยอยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมขนาดใหญ่ของประเทศอินเดีย สภาการณ์ทางวัฒนธรรม และอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของชาวไทพ่าเกได้ถูกเบียดขับจากอำนาจของวัฒนธรรมใหญ่ของอินเดียอย่างต่อเนื่อง สภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเกจึงได้รับเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มก่อตั้งชุมชนในราวปี พ.ศ. 2393 ทั้งนี้การปรับเปลี่ยนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ของเดิมยังคงอยู่

จากการพิจารณาแนวคิดของ E.R.Leach (1954) ในการพิจารณาอัตลักษณ์ไท อย่างน้อย 3 ประการ คือ ชุมชนไทเป็นชุมชนที่มีวิถีการผลิตแบบนาดำ คนไทเป็นชาวพุทธ เลื่อมใสในพุทธศาสนานิกายเถรวาท และชุมชนไทเป็นส่วนหนึ่งของรัฐแบบไท นอกจากนี้คุณสมบัติทั้ง 3 ประการที่ชาวไทพำเกมีเช่นเดียวกับชาวไทกลุ่มอื่นแล้ว ยังมีลักษณะสำคัญอีกบางประการที่มีการเชื่อมโยงอย่างแนบแน่นกับลักษณะความเป็นไทของชาวไทพำเกที่มีความแตกต่างจากชาติพันธุ์ไทกลุ่มอื่นในรัฐอัสสัมและอินเดียได้แก่

5.1 “ปอย” ประเพณีเพื่อการดำรงอยู่ของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

ปอยหรือประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทพำเก เป็นตัวอย่างที่แสดงให้เห็นถึงปรากฏการณ์ทางด้านสถานภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพำเกได้เป็นอย่างดี ประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทพำเก แสดงให้เห็นถึงความเป็นตัวตนที่มีความแตกต่าง แปรกแยกไปจากชาวชาติพันธุ์ไทกลุ่มอื่นในอัสสัมและอินเดียอย่างชัดเจน ชาวไทพำเกมีความเป็นปัจเจกชนทางด้านอัตลักษณ์ประเพณีอย่างมาก ให้การยอมรับหรือประพฤติปฏิบัติในแนวทางของประเพณีกลุ่มอื่นน้อย

ปอยต่าง ๆ ของชาวไทพำเกจะเกี่ยวเนื่องกับการจัดงานบุญทางพุทธศาสนาเป็นสำคัญ ชาวไทพำเกทั้งในอดีตและปัจจุบันให้ความสำคัญกับงานประเพณีเป็นอย่างมาก รูปแบบของประเพณีที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมาปัจจุบันก็ยังคงปฏิบัติตามรูปแบบเดิมที่บรรพบุรุษเคยปฏิบัติ แสดงถึงความเข้มแข็งของชาวไทพำเกในการดำรงรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง หากในชุมชนมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับประเพณี ชาวไทพำเกถือว่าเป็นพิธีกรรมที่ยิ่งใหญ่ต่อชุมชน ทุกคนก็จะแสดงความยินดีและมาร่วมกับประกอบพิธีกรรมตามประเพณีขึ้นด้วยความศรัทธา (Ai Cheng Hun Weingken, Interview, 8 December 2013)

5.2 บทบาทและสถานภาพหญิงไทพำเกในการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

หญิงชาวไทพำเกจะได้รับการอบรมขัดเกลาให้อ่อนหวาน นุ่มนวล ให้ความสำคัญเป็นกุลสตรี เป็นแม่บ้านแม่เรือน นอกจากนี้ยังถูกขัดเกลาให้มีบทบาทส่งเสริมดำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชน ซึ่งถูกซึมซับ สืบทอดต่อ ๆ กันมา ผ่าน

กระบวนการปลูกฝังทางความคิดจากคนรุ่นก่อนมาสู่คนรุ่นปัจจุบัน หญิงไทพ่าเกะให้ความสำคัญกับการศึกษาเป็นอย่างมาก การศึกษาช่วยให้ทุกคนมีชีวิตที่ดี มีความสุข ยกย่องคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น มีสุขภาพพลานามัยที่ดี รู้จักรักษาตนให้แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ

สังคมของชาวไทพ่าเกะหญิงและชาย ห้ามแตะเนื้อต้องตัวกัน การคบหาจะต้องอยู่ในความดูแลพ่อแม่ทั้งของฝ่ายชายและฝ่ายหญิง ภาพสะท้อนของผู้หญิงไทพ่าเกะในเรื่องคุณค่าของพรหมจรรย์และการได้แต่งงาน เป็นผลมาจากความเชื่อว่าหญิงเป็นเพศอ่อนแอ ต้องมีที่พึ่งพา และบุคคลที่สามารถพึ่งพาได้นอกจากพ่อและแม่ ก็ยังมีสามีและบุตร ดังนั้นผู้หญิงจึงต้องทำตัวเองไม่ให้มีมลทินเพื่อจะได้แต่งงานกับผู้ชายที่ดีที่สุด

หญิงชาวไทพ่าเกะ มีความงามทั้งหน้าตาและรูปร่าง มีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดจากชาวอินเดีย หรือชาวพื้นเมืองอื่นเนื่องด้วยแต่เดิมชาวไทพ่าเกะเป็นกลุ่มคนที่มีเชื้อสายสืบทอดมาจากชาวจีนที่อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของประเทศจีน ซึ่งมีภูมิอากาศหนาวเย็น ผิวพรรณของผู้หญิงไทพ่าเกะจึงขาวผุดผ่องกว่าผู้หญิงที่อาศัยอยู่ในอินเดียมาก่อน และลักษณะรูปร่างนั้นค่อนข้างเล็กแลดูบอบบางน่าทึ่ง

5.3 ชาวไท สัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมในการดำรงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์

วิถีชีวิตชาวไทพ่าเกะนับแต่อดีตจะปลูกข้าวไว้เพื่อบริโภคเป็นหลัก และจะนำไปแลกเปลี่ยนกับปัจจัยอื่นที่จำเป็น เช่น เสื้อผ้า ยารักษาโรค หรืออาหารประเภทอื่นๆ การเรียกขานข้าวของชาวไทพ่าเกะ จำแนกเป็น 2 ชนิด ได้แก่

ข้าวไท เป็นข้าวที่ปลูกไว้บริโภคภายในครอบครัว ข้าวไทเป็นตัวแทนทางสัญลักษณ์ของความเป็นไท หรือสัญลักษณ์ความเป็นตัวตนของกลุ่มตนเอง

ข้าวเมืองนุ หรือข้าวเกลา ข้าวชนิดนี้เป็นข้าวที่ปลูกไว้เพื่อขาย หรือแลกเปลี่ยนเป็นสินค้าประเภทอื่น (Ngi Kya Weingken, Interview, 8 December 2013)

บทสรุป

ชาวไทพ่าเกมีถิ่นกำเนิดเดียวกับชนชาติไท อาจมีข้อแตกต่างในเรื่องการระบุระยะเวลา ซึ่งปีที่เกิดตำนานอาจคลาดเคลื่อนไป ภาษาของชาวไทพ่าเกอยู่ในตระกูลเดียวกับภาษาไทยใหญ่ในประเทศพม่า มีข้อแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เมื่อคนไท 2 กลุ่มสื่อสารกันก็ทำให้เข้าใจกันได้ง่าย รวมถึงผู้ที่พูดภาษาเหนือของประเทศไทยก็สามารถสื่อสารกับชาวไทพ่าเกได้ นักวิจัยให้ความสำคัญกับการฟื้นฟู อนุรักษ์ ภาษา เนื่องด้วยภาษาเป็นพื้นฐานของเชื่อมโยงกับส่วนอื่น ๆ ได้ การศึกษาภาษาเปรียบเสมือนการศึกษาวัฒนธรรม สภาพความเป็นอยู่ของชาวไทพ่าเกปัจจุบันเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลก แต่ชาวไทพ่าเกก็ยังรักษาและฟื้นฟูภาษาและวัฒนธรรมของตนเองอย่างเต็มกำลัง ผู้หญิงไทพ่าเกเริ่มให้ความสำคัญกับการศึกษา มีหลายคนศึกษาในระดับสูงขึ้น และมีบทบาทหน้าที่หลากหลายขึ้น

ชาวไทพ่าเกที่อาศัยอยู่ในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่มีอยู่ในประเทศอินเดีย พวกเขาจึงต้องดิ้นรนเพื่อคงสภาพความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์เอาไว้อย่างเหนียวแน่น โดยพิจารณาจากการดำรงอยู่ในวิถีชีวิตของชาวไทพ่าเกในปัจจุบัน ซึ่งแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นบ้าง กล่าวคือ ชาวไทพ่าเกให้ความสำคัญกับวัฒนธรรมของตนเองจากรุ่นบรรพบุรุษมาสู่รุ่นปัจจุบัน และปลูกฝังไม่ให้รับเอาวัฒนธรรมอื่น ๆ เข้ามาปะปนกับวัฒนธรรมของตนเอง เห็นได้จากการแต่งงาน ซึ่งถ้าเป็นการแต่งงานระหว่างหนุ่มสาวที่มาจากคนละกลุ่มชาติพันธุ์ที่ต่างวัฒนธรรมกัน เช่น ฝ่ายหญิงเป็นไทพ่าเกแต่ฝ่ายชายเป็นกลุ่มชาติพันธุ์อื่น การแต่งงานจะต้องจัดในรูปประเพณีของชาวไทพ่าเก ผู้หญิงไทพ่าเกเมื่อในอดีตมีบทบาทสำคัญในครอบครัวก็พัฒนาตนเอง เรียนหนังสือให้สูงขึ้น และเพิ่มบทบาทจากครอบครัวเป็นบทบาทที่ต้องรักษาความเป็นตัวตนของตนเองด้วยความรู้ความสามารถด้วย

ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเก มีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้ชุมชนดำรงอยู่ได้ และไม่ขัดต่อวัฒนธรรมดั้งเดิม ในด้านสังคมความเป็นอยู่ มีการเปลี่ยนแปลงจากระบบครอบครัวขยายมาเป็นระบบครอบครัวเดี่ยว ด้านเศรษฐกิจและการทำมาหากินเพื่อการยังชีพ เปลี่ยนแปลงมาเป็นระบบการค้าขนาดเล็ก และ

ด้านการเมือง มีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองจากที่มีผู้อาวุโสเป็นผู้ปกครองมาเป็นระบบ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน และเจ้าหน้าที่รัฐ ส่วนด้านภาษา มีการใช้ภาษาปะปนกับภาษาที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ในประเทศอินเดีย และแปลกไปจากที่เคยใช้มาตั้งแต่ครั้งโบราณ และสื่อสารกับชนเผ่าพันธุ์เดียวกันได้ยากขึ้น และด้านประเพณี ความเชื่อ ตั้งแต่ครั้งโบราณ ได้มีการปรับเปลี่ยนให้สะดวกต่อการใช้ชีวิตมากขึ้น เช่นในประเพณีการเกิด ที่ไม่มีการคลอดบุตรที่บ้านแล้ว

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวไทพ่าเกเฉพาะในพื้นที่หมู่บ้านน้ำพ่าเก มีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป และมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตดั้งเดิม กระบวนการที่เปลี่ยนแปลงนี้เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามสังคมโลกที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ชาวไทพ่าเกต้องมีการปรับตัวทั้งทางสังคมและวัฒนธรรมให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสงบสุข ด้วยอยู่ในพื้นที่การปกครองจากรัฐใหญ่ในอินเดีย มีการปฏิสัมพันธ์กับคนอินเดียอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ อาหารการกิน การแต่งกาย ความเชื่อสืบทอด เช่น วัว และการศึกษาแบบอินเดีย ทำให้แนวโน้มทางสังคมและวัฒนธรรมมีความใกล้เคียงกับวัฒนธรรมอินเดียมากขึ้น และถึงแม้ว่าชาวไทพ่าเกเองจะมีการปรับตัวอย่างช้า ๆ ก็ได้แต่หมายความว่าวัฒนธรรมของตนนั้นจะไม่สูญสิ้น การสร้างฐานความรู้ ความเข้าใจในความเป็นตัวตน และสร้างความรักในชาติพันธุ์แก่ชาวไทพ่าเกรุ่นใหม่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในขณะนี้ชาวไทพ่าเกได้มีการริเริ่มโครงการสำหรับเยาวชนแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างรากฐานของชุมชนให้เข้มแข็ง

นอกจากนี้การยกระดับความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเองให้สูงกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่น โดยผ่านกระบวนการที่หลากหลาย วิธีการหนึ่งที่แสดงออกอย่างชัดเจนคือการกำหนดวาทกรรมในการสร้างภาพลักษณ์ให้กับข้าวที่เพาะปลูกออกเป็น 2 ลักษณะ ข้าวที่มีไว้สำหรับบริโภคในครอบครัวเรียกว่า “ข้าวไท” ข้าวที่เพาะปลูกไว้สำหรับขายให้คนกลุ่มอื่นในประเทศอินเดีย เรียกว่า “ข้าวกะลา” หรือ “ข้าวเมืองนุ” การสร้างสัญลักษณ์ในเรื่องข้าวเป็นผลสืบเนื่องมาจากสังคมของชาวไทพ่าเกถูกผลักให้เข้าไปอยู่ในชนชั้นที่ต่ำกว่าชนส่วนใหญ่ที่มีอยู่ในประเทศอินเดีย ในอดีตนั้นข้าวทั้ง 2 ลักษณะ ก็คือข้าวชนิดเดียวกัน ข้าวกะลาคือข้าวที่เหลือจากการบริโภคในแต่ละปี

เป็นข้าวเก่า ชาวไทพ่าเกไม่บริโภคข้าวเก่าจึงนำออกขาย แต่ในปัจจุบันได้แบ่งแยกพันธุ์ข้าวไท ไว้สำหรับบริโภค และพันธุ์ข้าวกะลาไว้สำหรับขาย ชาวไทพ่าเกมีคำกล่าวเกี่ยวกับข้าวว่า “คนไทพ่าเก กินข้าวไทอร่อย ข้าวเมืองอื่นกินแล้วไม่อร่อย มันไม่เหมือนกัน” ปรากฏการณ์เหล่านี้ เป็นการแสวงหาอำนาจต่อรองของกลุ่มคนที่ด้อยอำนาจการต่อรองทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ชาวไทพ่าเกได้ถูกเบียดขับและกดทับจากคนกลุ่มใหญ่ของประเทศให้กลายเป็นกลุ่มคนชายขอบของวัฒนธรรมอินเดีย เมื่อชาวไทพ่าเกได้รับผลจากแรงเบียดขับเหล่านี้มากขึ้นจึงจำเป็นที่ต้องแสวงหาอำนาจทางด้านต่าง ๆ เพื่อมาต่อรองกับกลุ่มชนส่วนใหญ่ในสังคมอินเดีย

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ในข้อมูลเบื้องต้น ที่รวบรวมได้จากหมู่บ้านน้ำพ่าเกในด้านสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยพบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่การศึกษาของไทย ในการศึกษาครั้งต่อไปมีข้อเสนอแนะในเรื่องดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวในหมู่บ้านน้ำพ่าเก เนื่องจากในปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวและนักวิจัยเข้าไปในหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก เพื่อให้เกิดระบบการบริหารจัดการทั้งด้านการให้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ ระบบความปลอดภัยในชุมชนและสภาพแวดล้อมของชุมชนเอง
2. ในเบื้องต้นควรส่งเสริมให้มี “มัคคุเทศก์น้อย” ในชุมชน เนื่องจากหลายครอบครัวมีฐานะค่อนข้างยากจนและเยาวชนในชุมชนสามารถพูดภาษาท้องถิ่นและภาษาอังกฤษได้
3. ควรศึกษา Law Book หรือ ธรรมศาสตร์ ที่ใช้ปกครองคนในชุมชน
4. ควรศึกษาและเปรียบเทียบวรรณกรรมปู่สอนหลานฉบับของไทพ่าเก ฉบับอีสานของไทย หรือฉบับของลาว เพื่อวิเคราะห์ลักษณะร่วมในวรรณกรรมหรือคติที่แตกต่างกัน อีกทั้งภาพสะท้อนวิถีชีวิตที่ปรากฏในวรรณกรรม

5. ควรศึกษาข้อมูลการจัดทำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นขึ้นมาในหมู่บ้านน้ำพาด เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับเก็บรักษาโบราณวัตถุ นิทรรศการและความรู้ทาง ภูมิปัญญาที่มีให้คงอยู่และให้เยาวชนรุ่นหลังได้ศึกษาต่อไป

6. ศึกษาร่างโครงการการฝึกอบรมระยะสั้นเกี่ยวกับภาษาและวัฒนธรรม ไทพาดเบื้องต้น ให้แก่นักท่องเที่ยวและนักวิจัยที่เพิ่งเดินทางเข้ามายังหมู่บ้าน

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. (2540). **ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมชุมชนและชนชาติไทย**.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ โอฬารรัตน์มณี. (2556). **รูปแบบบ้านเรือนของกลุ่มชาติพันธุ์ใน
อุษาคเนย์**. เชียงใหม่: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เรณู วิชาศิลป์. (2542). **อักษรกลุ่มไทใหญ่**. 80 ปี ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ
ณ นคร. กรุงเทพฯ: พิมพ์ศ พรินต์ติ้ง เซนเตอร์.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2549). **ไต่พ่าเก-ภาษาไทย**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์.

Leach, E. R. (1954). **Political systems of highland burma: A study of
Kachin social structure**. London: Atlantic Highlands.

Weingken, N. Y. (2004). **From Hukawng valley to Nam-Phake village**
(A brief history of the Tai-Phake people living in Assam). Assam:
Tai-Phake Prakashan Parisad.

สัมภาษณ์บุคคล

Gohain, A. C. Instructor, Dibrugarh University, Dibrugarh, Assam, India.
Interviewed on December 8, 2013.

Gohain, N. Instructor, Dibrugarh University, Dibrugarh, Assam, India.
Interviewed on December 7, 2013.

Weingken, A. C. H. Village chief, Namphake Village, Dibrugarh, Assam,
India. Interviewed on December 8, 2013.

Weingken, N. K. Villager, Namphake village, Dibrugarh, Assam, India.
Interviewed on December 8, 2013.

Weingken, O. S. Villager, Namphake village, Dibrugarh, Assam, India.
Interviewed on December 8, 2013.

